

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ

Διεύθυνση: ΤΘ. 3373 ΤΚ 10210 ΑΘΗΝΑ, τηλ.+fax: 2130058012 E-mail: eephil@mycosmos.gr

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΗΣ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Ἐταιρείας Ἑλλήνων Φιλολόγων ἐκφράζει τὴν ἔντονη διαμαρτυρία του γιὰ τὶς νέες ἀποφάσεις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας (ΦΕΚ 1562/27-6-2011, «Οδηγίες» 124678/Γ²/1-11-2011) σχετικὰ μὲ τὸ Πρόγραμμα Σπουδῶν τοῦ μαθήματος τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραμματείας στὴν Α΄ Τάξη Γενικοῦ Λυκείου.

Σύμφωνα μὲ τὰ ἀνωτέρω, οὐσιαστικὰ καταργεῖται ἡ μετάφραση τοῦ ἀρχαίου κειμένου, καθὼς καὶ ἡ συστηματικὴ διδασκαλία (Γραμματικῆς καὶ Συντακτικοῦ) τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας. Τοῦτο ὀφείλεται στὸ γεγονός ὅτι ἡ ἀνάγνωση τοῦ πρωτοτύπου κειμένου θὰ γίνεται πλέον ἐφικτὴ μὲ τὴν βοήθεια μεταφράσεων, ἐπειδὴ, ὅπως ἀναφέρεται ρητὰ, *«εγκαταλείπεται ἡ ἕως τώρα ἰσχύουσα πρακτικὴ καὶ ζητούμενο πλέον εἶναι ὁ μαθητὴς νὰ κατανοήσῃ τὸ κείμενο καὶ ὄχι νὰ το μεταφράσῃ»*.

Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο διδασκαλίας τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν κειμένων, τὸ πρωτότυπο κείμενο οὐσιαστικὰ τίθεται στὸ περιθώριο. Ὁ μαθητὴς προσφεύγει στὴν νεοελληνικὴ μετάφρασή του γιὰ νὰ τὸ «κατανοήσῃ», μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν μελέτη καὶ οὐσιαστικὴ γνῶση τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας. Καὶ τοῦτο παρὰ τὴν διατύπωση στὸ ΦΕΚ γιὰ *«συνειδητοποίηση τῆς αφετηρίας καὶ τῆς συνέχειας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας»*. Ἀντιθέτως ἡ προσέγγιση τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μόνον μὲσω τῆς νέας ἑλληνικῆς μπορεῖ μὲν περιστάσιακὰ νὰ διαφωτίζη κάπως τὸ ἀρχαῖο κείμενο ἀλλὰ, ἐπειδὴ δὲν ἐξετάζεται αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ δομὴ τοῦ ἀρχαίου λόγου, εἶναι ἀναπόφευκτες οἱ παρερμηνεῖες καὶ οἱ διαστρεβλώσεις. Ἀποτελεῖ ἰδεοληψία καὶ προκατάληψη ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι μὲ τὴν κατάργηση τῆς μεταφράσεως ἀποτρέπονται ἰδεολογικὲς παρεξηγήσεις σχετικὰ μὲ τὴν ὑπεροχὴ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἔναντι τῆς νέας ἑλληνικῆς. Μὲ τὸν ἰσχυρισμὸν αὐτὸν καταστρατηγεῖται ἡ κυρίαρχη ἐπιστημονικὴ θέση γιὰ τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ἀδιάσπαστη συνέχεια τῆς ἑλληνικῆς. Ἡ ὑπουργικὴ ἀπόφαση υἱοθετεῖ τὴν ἀκραία καὶ ἀντιεπιστημονικὴ ἄποψη ὅτι ἡ ἀρχαία καὶ ἡ νέα ἑλληνικὴ εἶναι δύο διαφορετικὲς γλώσσες.

Στὸ ἴδιο ἀντιπαιδαγωγικὸ καὶ ἀντιεπιστημονικὸ πνεῦμα κινοῦνται καὶ οἱ «Οδηγίες» γιὰ τὴν ἀξιολόγηση τῶν μαθητῶν. Γιὰ παράδειγμα, ζητοῦνται ἀπαντήσεις σὲ θέματα δομῆς καὶ ἐκφραστικῶν μέσων τοῦ ἀρχαίου κειμένου, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι οἱ μαθητὲς ἔχουν ὡς ἀφετηρία γιὰ τὴν κατανόησή του ὄχι τὸ ἴδιο τὸ πρωτότυπο ἀλλὰ τὴν ἔτοιμη μετάφραση. Ἐὰν ὁ μαθητὴς θὰ εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ μεταφράσῃ ὀλόκληρο τὸ κείμενο, θὰ τοῦ ἐδίδετο ἡ δυνατότητα γιὰ μίαν σύνθετη πνευματικὴ ἄσκηση, ἀνάπτυξη τῆς κριτικῆς

του σκέψεως καὶ ὀλοκληρωμένη ἐρμηνεία τοῦ πρωτοτύπου· διότι, ὅπως ἔχει ὀρθῶς ἐπισημανθῆ, ἡ μετάφραση ἀποτελεῖ ὑψιστὴ μορφὴ ἐρμηνείας.

Ἡ ὀλοσχερῆς κατάργησις τῆς μεταφράσεως σὲ ὀλοκληρωμένη μορφὴ προκαλεῖ δύο ἐξαιρετικὰ ἀρνητικὰ συνέπειες στὴν γλωσσικὴ παιδεία: 1) Ὁ μαθητὴς ἀδυνατεῖ νὰ κατανοήσῃ τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ ὕφος τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν κειμένων καὶ 2) δὲν ἀσκεῖται στὴν ἀκριβῆ ἀπόδοσιν τοῦ πρωτοτύπου σὲ ἄνετο καὶ ἀβίαστο νέο ἐλληνικὸ λόγον, ἀφοῦ τοῦ παρέχεται ἔτοιμη μετάφρασις. Ἐπομένως καὶ ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς τῆς ἐνισχύσεως καὶ ὀρθῆς χρήσεως τῆς νέας ἐλληνικῆς δὲν ἐπιτυγχάνεται.

Γιὰ ὄλους τοὺς παραπάνω λόγους, ἡ Ἐταιρεία Ἑλλήνων Φιλολόγων ζητεῖ τὴν ἄμεση ἀνάκλησιν τῆς ἀποφάσεως γιὰ τὴν κατάργησιν τῆς μεταφράσεως τοῦ ἀρχαίου κειμένου στὴν Α΄ Τάξιν τοῦ Λυκείου. Παρόμοιες ἀποφάσεις εἶναι ἀναγκαῖο νὰ λαμβάνωνται μὲ τὴν συνεργασίαν τῶν Ἐπιστημονικῶν Ἐταιρειῶν.

Γιὰ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον

Ἡ Πρόεδρος

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς

Καθηγήτρια Γεωργία Ξανθάκη – Καραμάνου

Γεώργιος Μανουσόπουλος